

N.º 354 - Any XXX

BONA PAU

MONTUÏRI

Agost, 1982

POBLE I FESTA

Tots els pobles que treballen, lluiten i creixen, van acumulant la necessitat de donar sortida a l'alegria i a l'amistat. Si la salut de l'esperit del poble és bona, aquesta necessitat té un canal normal en les expressions lúdiques i jocoses populars.

Les arrels del poble mallorquí són sanes i han produït fruits abundosos de tradicions, llegendes, cançons i literatura que demostren l'ànima jove i forta de la nostra raça. Encara són vius els testimonis de la generació anterior a nosaltres que contenen i recorden les dades i els fets populars, on l'alegria, continguda durant l'any de treball i de lluita, quedava palesa en els aplecs festius del poble.

Després d'uns anys d'uniformitat regulada des d'un poder no popular i amb sordina sobre certes manifestacions dels valors populars, la nova situació social fa reverdir les festes de pobles i de barris. La gent jove té, certament, un altre sentit de festa, de vegades estragat per un abús de divertiment fàcil. La gent d'edat no se sent identificada amb certes festes. La generació d'enmig no sempre té creativitat per trobar la seva festa. Moltes comunitats populars se senten pobres, no sols de diners, sinó sobretot d'idees i de ganes.

Cal retrobar la vena popular autèntica on el poble es trobi ell mateix. Això suposa, abans de tot, conèixer el poble i programar amb ell la festa; no hi ha que donar-li la cosa feta, sinó fer-lo participar en la programació, en el suport econòmic i en la realització. El poble, quan està content, no és un espectador, és un actor en el ball i en el truí.

La festa és un mitjà eficaç com pocs, per a rompre barreres i fer comunitat; la gent es troba en un clima d'alegria, sense problemes i amb quatre diners dins la butxaca. Les famílies i els veïnats es conviden, conversen, es coneixen millor i tot duu a la unió del poble i a la superació de divisions, enveges i racismes, mals que destrueixen la salut del poble.

Encara que els diners són necessaris per fer festa, no ho són tant com el consumisme ens ho vol fer creure. A Mallorca, la gent es divertia molt sense gastar massa. Per fer festa no fan falta diners, sinó ganes i humor. Si el poble és sà i està content, la festa surt espontània i bullangosa.

ACCIÓ SOCIAL DIOCESANA

Un nou aire cultural

Si al llarg dels anys que venim editant BONA PAU ens hem fet ressò, sobretot fins a l'any 1976 de «l'evidència de la incultura local augmentada de cada dia i amb ombri-voles perspectives immediates» (1), no és menys cert que de llavors ençà els actes culturals s'han repetit freqüentment i molta gent, sobretot l'adolescència i joventut, s'ha conrat intel·lectualment, fins a poder dir, ara, tot el contrari: Un nou aire cultural oreja per tot arreu.

Les diferents manifestacions d'aquest tipus viscudes aquests darrers sis anys i de les quals aquestes pàgines n'han estat portaveu, en són testimoni eloqüent. Així podem veure la transcendència dels viatges de fi de curs dels alumnes de l'escola; la participació en els diferents festivals de teatre o música tant a la Sala Mariana com a altres llocs; l'estètica mostrada en els concursos de fotografia, dibuix o redacció; l'eficàcia de les excursions dins i fora de Mallorca; els concerts de música, els premis obtinguts en diferents certàmens literaris, els llibres editats amb saba montuïrera, les conferències sobre molts i variats temes, la revista escolar, les excavacions a Son Fornés, les mostres d'art... i tantes altres motivacions que aquest mes passat han tengut com a colofó la inauguració de l'arxiu municipal que és i serà un tresor pels montuïrers i motiu d'enveja pels d'altres indrets.

Són molts els qui d'una o altra manera han col·laborat i participat en aquesta renovació cultural, però darrerament la preocupació dels regidors i, sobretot l'esforç d'un estol d'inquiets montuïrers —estudiants, uns; graduats, els altres; il·lusio-nats, tots— ens han facilitat el camí adequat a fi que la gent del nostre poble trobi, mitjançant la cultura, el medi agradable en el qual es desenvolupi encertadament llur intel·ligència.

Som en el començament de ple d'una nova època cultural, la qual ja entreveia l'autor citat (1) quan gosava dir, en interrogant, «que en molts pocs anys ens hem posat en camí, en un camí que volem que no tenguí repòs ni final d'etapa».

O. ARBONA

(1) Joan Mateu Oliver a BONA PAU n.º 287 de gener de 1977.

25 anys enrera

AGOST 1957

Aquest mes s'ha elegit a D. Jaume Ignasi Mateu com a nou President del C.D. Montuiri; s'ha elaborat el pressupost de l'equip que puja 18.000 pessetes i s'ha decidit que la quota dels socis sia de 100 pessetes anuals.

S'espera, per altra banda, que els veterans Miralles, Sampol i "Niu" sien autoritzats a fixar amb l'equip local, ja que havien jugat amb equips de superior categoria i tenen més edat que l'assenyalada.

LES TÈCNIQUES AGRÀRIES A LA NOSTRA ILLA

per GABRIEL SERRA VICH
De l'Extensió Agrària d'Inca

Continuació

Podria seguir parlant dels garrovers, fruiters, cereals, hortalisses de secar, les tapereres, els albercocs... però, com vos he dit, l'escrit té les seves limitacions i no vull acabar sense donar unes màximes de caràcter general.

MAXIMES DE CARÀCTER GENERAL

CAPITAL: Vius amb els préstecs, que s'han de tornar! En el camp les amortitzacions i els interessos, encara els baixos, poden resultar massa alts. Un tractor normal de 40 C.V. amb un any es pot menjar 200.000 ptes. només per aquests

conceptes. Aquestes despeses s'han de comptar, encara que els doblers no siguin emprats, si no, un es creu fer duros i a l'hora de la veritat no en té cap mai dins la butxaca.

TURISME: Un Mercat Comú dins casa nostra que no aprofitam sàviament.

EXPLOTACIÓ DIRECTA I FAMILIAR: És el punt bàsic per a una agricultura rendable i competitiva. Tots els països del món amb agricultura desenvolupada donen una gran importància a aquest punt.

COOPERATIVISME: El que no estigui desenvolupat té perdó, però que hi hagi cooperatives que no s'avenguin amb altres, això és massa, tractant-se precisament de cooperativisme.

SINDICALISME: Entre sindicats, les desavinences ja són més lògiques. El punt delicat és la politització. Que quedi clar el que vull dir; els sindicats han de tractar i, en ocasions fins i tot actuar, amb els partits polítics, però els sindicats pagesos no s'han de confondre amb els sindicats de classe i és per això que no és bo que s'identifiquin políticament.

Bé, don això per acabat. Si he tocat punts no estrictament tècnics és perquè dins el camp, la tècnica, la comercialització i la política van més junts del que pot parèixer.

Ja només em queda dir que no pretenc tenir l'exclusiva de la raó. El que pretenc és que entre el que he dit, el que diguin altres i el que vosaltres sapiguen, tengueu més elements per a jutjar la realitat de la nostra agricultura.

Els deu manaments del camp per treure el carro endavant

I
Si volem aixecar el camp
servem aquests manaments.
Els escric amb els meus calis
i amb els meus dits de sarments.

II
En el primer es proclama
que no més creim en els fets
i volem que les paraules
es complin ara mateix.

III
En el segon es condemna
el caciquisme estantís
del qui para el sac a l'era
sense ferar el venci
No som esclaus de galera.
Tots sols sabem dur el mantí.
Volem portar la senyera
del nostre propi destí.

IV
El tercer mana esborrar
tots els que es fiquen en mig,
entre el pagès i el mercat,
els únics que s'han fet rics
damunt la nostra suor.
Maten el foraviler

V
Se'n duen tot el bessó
sense espolsar l'ametller.
No volem intermediaris.
Volem el fruit de la feina.
Els que passam el calvari
som els qui vivim d'una eina.

VI
El quart talla el centralisme
del "Pare Etern" que viu fora.
L'únic verdader proïsme
som els que vivim devora.

VII
Estam farts de capitals
sense camins de tornada,
que per una esgarrinxada
hagim de córrer a Ciutat.
Per la nostra Autonomia
volem control des de baix
d'els bancs, de cooperatives,
de preus i d'autoritats.

VIII
El quint mata lo folklòric:
No es tracta d'un ball de bot.
Empeltant amb lo històric
hem de jugar el tot per tot.
No volem viure enlairats:
Que la nostra salvació
té un nom ben clar i llampant:
Producció i producció.

IX
El sisé vol la unió
sense fals romanticismes
la que neix de les accions
i dels propis organismes.
Nosaltres pagesos som
talment uns obrers del camp
solidaris amb el món
de la classe del treball.

X
El seté es fonamenta
en tenir seguretat.
Que lo que més mos rebenta
és que semblam avortats.
Nostres vells encara cobren
subsidiis de 10 pessetes
i molts de malalts es moren
pel camí de Son Dureta.
Volem la seguretat
pels malalts, per les anyades,

XI
les barrines i el ramats,
contra plaques i gelades.
Lo que no vol fer Sant Pere,
que mos ho faci l'Estat,
que molt poc de temps enrera
li entregàrem tot el blat.

XII
El vuité diu: Retornau
a la tasca dels padrins
i al mateix temps que conrau
aixecareu el País.
Lo millor de foravila
és que guanyes de retruc:
Ets persona, crees vida
i construeixes futur.

XIII
El nové es planificar.
Es posar el camp al dia.
Es també industrialitzar.
Es alçar la pagesia.
Si volem girar la truita,
tot és qüestió de sous.
Que amb la somada ben duita
no mos manaran els ous.

XIV
En el desé es proclama
que ja no estam adormits
Que tota la Part FORANA
tiram pel camí d'es mig.
Si no fan lo que demana
nostre legítim desig
tornarà la tramontana
per agranar el barrisc.
Si altra volta els mercaders
mos tornen vendrà a Madrid
sortiran els Ballesters
que covam dins nostres pits.

Jaume Santandreu.

HAN TREBALLAT EN LA REDACCIÓ DEL TEMA DE LA PAGESIA

- En Jaume Cloquell Gomila
- Na Francisca Bauçà Garcias
- N'Antònia Cloquell Gomila
- En Pere Joan Fiol Nicolau
- En Gaspar Mas Miralles
- En Gabriel Serra Vich (Inca)

Ens han facilitat les seves aquarel·les i dibuixos Na Catalina Sas-tre i En Mateu Rigo Bonet, a qui agraïm la seva gentilesa.

INAUGURACIÓ DE L'ARXIU MUNICIPAL

Els documents serviran de base per a elaborar la nostra història

DOCUMENTS PER A UNA HISTÒRIA DE MONTUIRI

«Fins fa poc, la història que estudiàvem es limitava als relats de protagonisme monàrquic. No es coneixia la veritadera història del poble. Aquest arxiu servirà de base per a elaborar la nostra història de Montuiri, que encara s'ha d'escriure». Amb aquestes paraules ressaltava el batlle *Francesc Trobat* la importància de l'arxiu municipal. Llavors En *Josep M.ª Munar*, regidor de Cultura, afegiria: «Ha estat un llarg procés que ha arrencat de la pols i de l'oblit en què es trobaven els documents del passat de Montuiri, procés que avui culmina, acabada ja l'ordenació de l'arxiu».

ENTRE ELS ASSISTENTS: EL CONSELLER CONRADO, D. FRANCESC DE B. MOLL, EL DR. BADIA MARGARIT

Prop de 200 persones mostraren el seu interès cultural amb la seva assistència a l'acte, resistint la forta calor del migdia d'estiu.

Comptàrem amb la presència de personalitats de la cultura: el Conseller balear, *J. Francesc Conrado*; el rector de

la Universitat Autònoma de Barcelona, *Antoni M.ª Badia i Margarit*; els eminents filòlegs *Francesc de Borja Moll* i la seva filla *Aind*; investigadors, professors de la Universitat Balear, caps dels departaments d'Història d'Instituts de l'illa, professors d'E.G.B.; autoritats locals, veïns de Ciutat i dels pobles de la comarca, endemés d'un nombrós grup de montuirers.

2.841 DOCUMENTS O LLIGALLS

L'arxiu municipal nostre, un dels més complets i antics de la Part Forana, conté 2.841 fitxes d'altres tants documents, lligalls o llibres, dividits en 10 grans sèries: Justícia, Juntes Municipals, Estadística, Tributació, Comptabilitat, Transpassos de finques, Obres Públiques i Privades, Ordes, Correspondència, i un bolc format per 23 petites sèries. Cada un d'aquests deu grups es subdivideixen en 86 subseries, per tal de facilitar la tasca dels investigadors o administratius.

UN PRESSUPOST DE 1.386.672 PTS.

Degut al gran volum de l'arxiu i la tasca acurada, ha suposat una ordenació costosa.

Actualment encara queda un dèficit de 162.500 pts. Les restants s'han obtingut de la Direcció General d'Arxius del Ministeri de Cultura (325.000); Consell Insular (200.000); Ajuntament (249.172); afegit o suplement del pressupost de 1981 (450.000).

L'EQUIP D'ESPECIALISTES QUE VA ORDENAR L'ARXIU

L'equip ordenador estava compost per Joan Miralles i Monserrat, Gabriel Gomila, Guillem Mas, Joana Martorell, Bàrbara Sastre i Joana M.ª Fiol, sota la direcció d'Antoni Mut, Director de l'Arxiu del Regne de Mallorca.

PARLAMENT DE JOAN MIRALLES

Joan Miralles va explicar que el treball havia resultat difícil, però «amb un llumeneret blau» que l'animava a ell i als seus companys. Va dir que el mètode de treball es va haver de confeccionar, a mesura que s'anava descobrint i coneixent l'extensa i complexa documentació.

*L'arxiu en procés d'ordenació.
(Fotografia de Pere Pocovi).*

INTERVENCIÓ DEL DR. BADIA MARGARIT

El Rector de la Universitat Autònoma de Barcelona va remarcar les possibilitats que ofereix l'arxiu a la lingüística popular, a l'economia, antropologia i toponímia. També va fer notar que aquesta tasca tan «costosa» resultarà molt beneficiosa a la llarga, expressant que aquest legat històric comença a ser conegut per la seva importància, fins i tot fora de Mallorca.

PARAULES DEL CONSELLER DE CULTURA

El Conseller de Cultura, *J. Francesc Conrado*, féu avinent que celebren un succés cultural de primera magnitud. Va destacar la importància de l'arxiu que conté documentació des de l'any 1305, època de Jaume II. Va comparar la tasca de la investigació i coneixement del passat amb les «arrels dels arbres que creixen més esponerosos com més endins arrelen».

EL BATLLE AGRAEIX I TANCA L'ACTE CULTURAL

El batlle *Francesc Trobat* va agrair la presència dels nombrosos assistents i de les personalitats de la Cultura. Convidà llavors a passar a les sales superiors per a observar les mostres més significatives dels documents.

La Banda de Música local havia interpretat unes peces. El Departament de Català de la Facultat de Filosofia i Lletres va gravar l'acte, en vídeo. I al final, els assistents foren obsequiats amb un refresc.

GABRIEL GOMILA

Dependència dels funcionaris de l'antiga Casa de la Vila. (Fotografia de Pere Pocovi).

Per Sant Bartomeu, Montuïri es retroba

Un avanç del programa de les festes d'enguany

PREPARATIUS DE FESTA

Un any més, la Comissió de Cultura de l'Ajuntament estan preparant i organitzant les festes del nostre Patró, que esperam que siguin del vostre grat, i que tots passeu uns quants dies alegres i divertits, deixant enrera els vostres maldecaps i preocupacions diàries.

Podem dir que les festes començaran com cada any, *dia 15 d'agost*, amb els Cossiers i Dimoni, que recorreran els comerços, per a recollir les joies. El vespre en el Camp Municipal d'Es Revolt, inauguració del X TORNEIG DE LA LLUM, i estrena de la nova il·luminació.

PELS CAÇADORS, BRUSQUERS I CAVALLISTES

Dissabte, 21, horabaixa, els caçadors afinaran la punteria: ja veurem quants en cauran de coloms, pobres animalets! No vos passeu, només podeu tirar als qui no tenen coa. El vespre, a Plaça, a sentir la Banda! Diuen que hi ha músics nous.

Diumenge dematí, ala brusquers, gas a fondo! Dins ses jardines d'En Ferrando, el municipal no vos posarà cap multa.

Vos ne recordau de l'amo Antoni «Maró» i la seva ego negra? Idò, s'horabaixa la podem veure a ella i a una vintena de cavalls, uns de trot i els altres de galop, a fer voltes a s'hipòdrom.

En el Camp d'Es Revolt, hi haurà un partit de gala i de molta rivalitat. Clar, el Montuïri ha pujat, i estarà tan il·luminat, que bono! En Prados no en rascarà ni una.

El vespre, tots a Plaça, a disfrutar amb L'ORQUESTINA GALANA.

I després d'aquesta panxada del diumenge, el *dilluns* dematí, a recuperar forces i acabar sa son.

S'horabaixa, a córrer davant en «Banyeta verda», i el vespre coets i rodells a rompre, i a pegar quatre bots en Es Dau.

EL DIA CENTRAL

Dimarts dematí, com ja és tradicional de cada any, xirimiers, cossiers, dimoni i fobioler tocaran i ballaran pels carrers, a l'Església i l'Ajuntament. L'Ofici solemne, el sermó de N'Andreu Genovard, i l'Oferta.

S'horabaixa i part del vespre, les finals del X TORNEIG DE LA LLUM, i renou en Es Dau.

DILLUNS DE FESTES

Dimecres dematí, petits i grans, fermau-vos fort ses espadenyes, que ses joies estan preparades; untau es frens de ses bicicletes, i afinau es dret! Que hi haurà un filerall de cintes; i no les agafeu amb els dits, que el dimoni vos n'aferrarà qualcuna.

No vos oblideu de comprar billets, que el Club Ciclista de Montuïri rifa una meravellós bicicleta de corredor. Enguany s'han passat! volen carreres es dematí i s'horabaixa. Ja veure qui guanyarà: «Es Sao» o «En Cerdà», En Miralles o En Bauzà.

Es vespre, no faltàssiu a Plaça! Que hi haurà una princesa que vos embruixarà; un poquet més tard, una melodia que ens arribarà de Valldemossa, i un renou tan fort per acabar, que el sentiran de deu kilòmetres enfora.

Així i tot ses festes seguiran un parell de dies més en Es Dau. Després de casi dos mesos d'activitats, i «qualque llosca», els dos millors equips locals de futbol s'enfrontaran amb els més potents de Mallorca.

Per acabar, la Comissió de Cultura dóna les gràcies i el més sincer agraïment a totes aquelles persones i entitats que ens han ajudat, i han col·laborat amb l'Ajuntament a fer més poble.

JOSEP M.ª MUNAR

MATEU R. 60
82

CENTRE SANITARI

A 4.950.016 pts. arriba el pressupost del nou centre mèdic que es vol construir a Montuïri, a un solar municipal. A aquest fi es compta amb una subvenció del Consell Insular, en concepte de Pla d'Obres i Serveis, que cobreix la mitat, i l'altra mitat amb una aportació estatal.

TORRENT DE PAREIS

Amb motiu del concert de la Capella Mallorquina i de la Coral Universitària, un grup de 36 persones de Montuïri participaren en una excursió en autocar fins al Port de Sóller, i en barca fins a Sa Calobra. Va resultar molt agradable i interessant. Precisament, a finals de juny, un grup de 32 alumnes, mestres i membres de l'Associació de Pares de l'escola feren el recorregut a peu des d'Escorca fins a Sa Calobra.

AJUNTAMENT: SUPERAVIT DEL PRESSUPOST 1981

El superàvit de 4.511.741 pts. del pressupost ordinari de l'any 1981 es dedicarà a suplementacions de crèdit, repartint-se en complements i remuneracions del personal, conservació d'edificis, neteja, comunicacions, festes, així com també a subvencions per a esport, Banda de Música, Associació de Pares, etc.

NORMES SUBSIDIÀRIES I PATRONAT D'ESPORTS

L'avanç del projecte de les Normes Subsidiàries no fou aprovat en el Ple extraordinari del dimarts, 13 de juliol, deixant-lo per més envant, degut a algunes rectificacions. En canvi, sí que varen ser aprovats els estatuts del nou constituït Patronat Municipal d'Esports.

PLA D'URBANISME: PLUS VALUA DEL SOL URBA

El Pla Urbà de Montuïri ha quedat dividit en 5 zones, segons la diferent valoració: la 1.ª comprèn el barri del carrer Major, Plaça Major i Es Pujol (250 pts.); la 2.ª, Es Dau (200 pts.); la 3.ª, els solars i edificacions pròximes als carrers de Sa Trona, S. Bartomeu, Na Paissa, Palma, Posada, Ribas... (175 pts.); la 4.ª es refereix a Sa Torre, Mestre Porcel, part d'Emili Pou, Joan Alcover, S'Hostal (150 pts.); la 5.ª zona abarca els carrers Molinar, Sta. Catalina Tomàs, De Baix, Sant Antoni... (amb una valoració de 100 pts.).

40 INSCRITS AL CURS DE NATACIÓ

Des del 15 de juliol fins al 18 d'agost, es donen classes de natació, de dimarts a divendres, a la piscina del velòdrom d'Algaida.

Dirigeix el curs el professor d'Educació Física Pere Palou. I està subvencionat pel Consell Superior d'Esports, col·laborant la Caixa d'Estalvis «Sa Nostra» i l'Ajuntament, i els participants abonon una quota única de 600 pts., tot inclut. El pressupost total és de 164.000 pts.

GABRIEL GOMILA

A S'HA DIT QUE...

...el segretari de l'Ajuntament, Antoni Teodoro de Molina y de Molina, cessarà en el seu càrrec, a partir del 15 d'aquest mes, per passar a ocupar la mateixa plaça a l'Ajuntament català d'Arbúcies.

...entre la calor i les anades a Sa Colònia, no circulen gaire remors, i si molta banca. Esperem que ploqui i que la fresqueta ens faci venir bones notícies...

...manquen papereres en el poble. Des d'aquí s'ha demanat, i encara no se n'ha fet cas.

...l'orquestra Plateria ha deixat un bon benefici econòmic, però l'ambient...

...les mares dels nins més petits de casa ses monges estan molt preocupades, pel trasllat de Sor Angela, ja que, de moment, no hi ha ningú que la suplesqui. S'hauria de cercar una solució, abans del curs.

...el nostre col·laborador i amic, el dibuixant Mateu Rigo i Bonet farà una exposició de la seva col·lecció de dibuixos (la majoria, de Montuïri), per Sant Bartomeu. I que la portada del programa de les Festes serà il·lustrada per una panoràmica de Montuïri, original seva.

...s'havia de fer grup de Regional en el Torneig de la Llum. Només es jugaran dos amistosos amb l'Espanya de Llucmajor i el Porreres, ambdós de III.ª Divisió.

SA VEU DES CARRER

Xè TORNEIG DE LA LLUM

Enguany es complirà la primera dècada ininterrompuda d'aquest torneig de promoció de l'esport juvenil, infantil i alevin, nascut allà devers l'any 73. És, sense dubte, un dels pioners i el de més cartell de l'illa.

Participaran els equips que, al llarg d'aquests deu anys, s'han proclamat campions, o tenen un bon historial dins el Torneig.

Alevins: Cide, Mallorca, Porreres i

Torre d'En Pau.

Infantils: Cide, Sallista, La Salle i Mallorca.

Juvenils: Cide, Sallista, Olímpic, La Salle, Patronat i S. Gaietà.

Coincidint amb la jornada inaugural del Torneig de la Llum, el diumenge 15 d'agost s'estrenarà la nova il·luminació elèctrica del camp de futbol, que, com informàvem en l'anterior edició, té un pressupost de 1.962.381 pts.

TORNEIG LOCAL DE FUTBITO

El dia 11 de juny va començar el torneig d'estiu amb la col·laboració de deu equips: Can Tomeu (dos equips), Creu Roja, Marginats, Can Toni, S'Hostal, No ferim bolla, Es Siurells, Es Sibil·lons, Ses Màquines. El campió i el subcampió jugaran un torneig quadrangular amb dos equips federats de Ciutat, per Sant Bartomeu.

SA GLOSA NOSTRA DE CADA DIA...

(GLOSES QUE EM DIGUÉ MADO JOANA-AINA SAMPOL LLADO "GORINA").

(Sobre el matrimoni. Cançó que sé de jove, i de sentir-la cantar).

"En haver-te de casar
pensaràs en lo que et dic:
que en tenir-un infant petit
acabes de descansar,
tota sa nit plorarà
i l'hauràs de passejar
fins que el tenguís adormit,
i en tenir-lo adormit
que s'aua declararà,
llavors t'hauràs d'aixecar
a aguiar de berenar
per tu i es teu marit,
i si no botes des llit
prompte renyina hi haurà".

La glosa que segueix la digué Mestre Biel Sampol, son pare de l'amo En Toni Sampol. Aquest Biel Sampol volia festejar una al·lota des forn de Son Roig, que nomia Coloma. I per això, va aprofitar l'encolcada de les beneïdes de Sant Antoni, per dir la glosa quan passaria per davant es portal de ca Na Coloma...

"El sant mena la gavella,
d'un glosador acompanyat:
Un fill teniu a Ciutat
casat d'aquest anys passat,
i un que en teniu de llogat
per garriguer a Vinagrella;
i amb vós queda una poncella,
un gendre heu mester per ella,
ric i de molta bondat.
Si pel cas no en trobau cap,
aquí me teniu per ella..."

Però es "sogre", quan va sentí es rossinyol, li tirà ses portes pes morros, i bona nit set sous!...

ENGRANDINT L'ANECDOTARI

Els desitjos de millorar en tots els ordres que s'havien proposat els joves montuïers que l'any 1955 freqüentaven la Sala Mariana els dugué a emprendre una campanya contra la blasfèmia d'una tal magnitud que no hi va haver racó del poble que durant el mes de desembre no rebés l'impacte dels seus esforços.

Per les façanes de les cases de la plaça, dels carrers més cèntrics; per totes les tavernes, les barberies i altres llocs de reunió es veien cartells amb frases que rebutjaven tant el parlar brut o ofensiu com les flastomies contra Déu o la Creació.

Durant tot aquest mes se celebraren actes a l'església i a la Sala Mariana, es repartiren octavetes, es difongué música i eslògans al·lusius al mal parlar, pels altaveus del campanar, sobretot a l'hora del passeig i a les sortides de Missa, on abans se n'havia parlat o recitat lletanies contra la blasfèmia.

I BONA PAU, també d'aquest desembre, s'adherí a la campanya amb un número monogràfic amb aquest encapçalament: «Màs valiera ser mudo...»

BONA PAU

El Consell de Difusió SE PRESENTARON 141 OBRAS

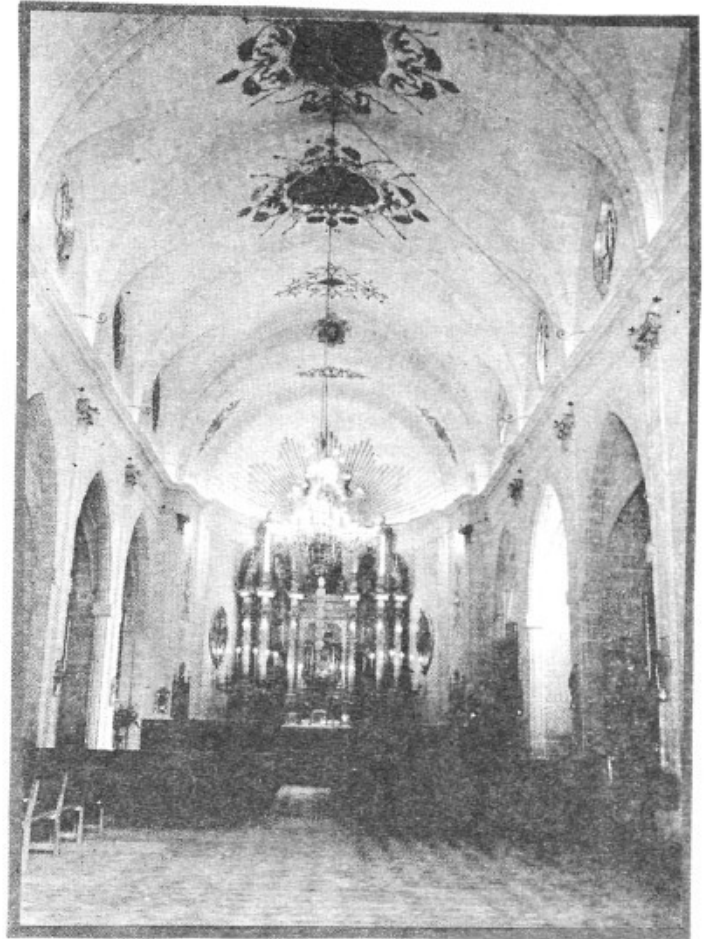
El 22 d'octubre de 1955, a les 10 hores, es va celebrar a la Sala Mariana una reunió pública per presentar les 141 obres que formen part del programa de difusió cultural de BONA PAU.

Les obres presentades són:

1. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	2. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
3. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	4. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
5. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	6. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
7. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	8. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
9. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	10. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
11. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	12. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
13. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	14. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
15. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	16. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
17. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	18. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
19. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	20. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
21. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	22. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
23. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	24. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
25. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	26. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
27. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	28. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
29. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	30. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
31. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	32. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
33. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	34. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
35. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	36. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
37. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	38. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
39. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	40. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
41. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	42. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
43. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	44. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
45. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	46. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
47. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	48. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
49. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	50. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
51. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	52. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
53. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	54. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
55. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	56. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
57. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	58. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
59. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	60. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
61. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	62. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
63. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	64. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
65. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	66. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
67. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	68. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
69. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	70. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
71. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	72. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
73. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	74. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
75. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	76. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
77. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	78. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
79. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	80. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
81. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	82. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
83. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	84. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
85. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	86. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
87. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	88. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
89. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	90. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
91. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	92. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
93. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	94. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
95. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	96. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
97. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	98. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
99. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	100. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
101. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	102. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
103. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	104. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
105. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	106. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
107. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	108. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
109. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	110. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
111. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	112. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
113. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	114. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
115. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	116. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
117. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	118. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
119. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	120. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
121. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	122. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
123. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	124. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
125. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	126. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
127. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	128. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
129. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	130. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
131. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	132. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
133. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	134. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
135. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	136. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
137. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	138. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
139. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	140. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)
141. <i>La Creació</i> (M. J. J. J.)	

FOTOGRAFIES ANTIGUES DE MONTUÏRI

SOPA DE LLETRES

11 paraules relacionades amb les festes de Sant Bartomeu.

X	A	L	F	A	B	E	G	U	E	R	A
S	R	E	I	S	S	O	C	I	U	N	H
A	F	A	L	M	I	O	Q	C	E	P	A
R	I	M	U	T	A	A	B	O	S	L	
E	O	N	G	X	S	R	R	C	E	F	O
N	A	O	K	M	T	E	A	I	E	M	B
O	T	M	H	O	V	I	M	C	N	R	T
R	X	I	U	L	X	E	R	Z	A	T	U
R	Q	D	A	R	R	B	W	E	G	I	F
O	V	U	E	E	I	T	A	T	P	M	O
T	T	X	X	O	H	I	K	L	I	A	L
R	E	V	E	T	L	A	U	I	L	U	P

CURIOSITATS

LES TRES CAMPANES DEL NOSTRE CAMPANAR

SA PETITA (sa més petita)

Inscripció: «Jesus, Maria, Joseph et St. Michael, ora pro nobis». 1710.

NA MARIA (sa més grossa)

Agafatalls en forma de caps de persona «Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum». 1813.

(Dragó i un arbre, una Sta. que duu castell en terra, i pareix Sta. Bàrbara) i uns escuts, com un Sant Crist, i altres).

NA VANRELLA (sa mitjancera)

(Lletra gòtica) lo qual fa suposar que és la més antiga diu la inscripció: «Sic benedicat nos dextra Dei Patris, et

aunit...(?) Xpi. mater matris» (amb creus de Jerusalem). No posa l'any.

La tolerància

L'AUTÈNTICA TOLERÀNCIA NO ÉS DEBILITAT SINÓ SÀ PLURALISME
ACCEPTAT I VISCUT

El contrari de la tolerància és la intransigència. Un intransigent és un home hermèticament tancat en les seves raons i, a vegades, en els seus prejudicis, que pensa posseir el monopoli de la veritat i per això l'imposa a tothom. L'absolutisme és la torre d'ivori on es refugia l'intransigent.

Aquesta tipologia sociològica: *tolerància-intransigència* no la trobam en estat químicament pur en la realitat quotidiana però el seu ús ens ajuda a estudiar amb més precisió les seves concretes manifestacions. Vegem, tot seguit, la multiplicitat de matisos que poden revestir aquestes manifestacions:

- La tolerància admet i vol positivament la diversitat. La intransigència imposa la uniformitat.

- La tolerància respecta totes les idees. La intransigència es tanca en el seu dogmatisme, sense admetre els plantejaments dels altres; més encara, tenint per enemic tot aquell qui no pensa igual.

- La tolerància està oberta a tots i a tot. La intransigència es replega en el seu petit món que confon amb l'univers.

- La tolerància es mou en una atmosfera de llibertat. La intransigència li té por.

- La tolerància és sanament relativitzadora davant totes les realitats humanes. La intransigència dogmatitza la seva postura com a l'única vàlida.

- La tolerància fa el que pot en cada moment. La intransigència s'aferra al maximalisme del "tot o res".

- La tolerància és humil i reconeix la seva dependència. La intransigència es tanca orgullosament en la seva autosuficiència i aquesta condueix al fanatisme.

- La tolerància sap perdre. La intransigència en fa una tragèdia de la derrota.

- La tolerància admet la crítica. La intransigència no la suporta.

- La tolerància accepta la pròpia limitació i inseguretat. La intransigència no té consciència dels seus propis límits.

- La tolerància està oberta al canvi. La intransigència pensa que tota època passada fou millor.

- La tolerància cerca la veritat amb els altres. La intransigència pensa posseir la veritat sense els altres.

- La tolerància té com a instrument el diàleg obert amb tothom. La intransigència es tanca dintre el monòleg o dintre el diàleg interessat dels qui pensen igual.

- La tolerància possibilita la convivència democràtica. La intransigència és essencialment revengista.

- La tolerància vol la pau fonamentada sobre la justícia, la veritat i la llibertat. La intransigència fomenta la guerra, perquè creu que els seus arguments són tan vàlids i contundents que es poden imposar per la força de la violència verbal o de les armes.

- La tolerància té com a "evangeli secular" la Declaració Universal dels Drets de l'Home. La intransigència es regeix encara per la Llei del Talió.

- La tolerància es mou elegantment en un contorn secular i pluralista. La intransigència prefereix l'àmbit sectari i "dogmatitzador".

- La tolerància és respectuosa i acollidora. La intransigència rebutja tots els qui no combreguen amb les seves idees, és agressiva.

- La tolerància adopta una sana postura crítica davant el passat i està oberta a totes les realitats presents i futures.

JOAN BESTARD I COMAS.

MOVIMENT PARROQUIAL

NOUS CRISTIANS

Dia 27 de Juny

— Mateu Fontirroig Moll, fill de Joan «Mestret» i de Na Catalina «Des Forn».

— Catalina Antònia Fullana Cerdà, filla de Bartomeu i de Francisca.

— Joana Maria Martorell Miralles, filla d'En Joan «de s'Estanc» i de Na Margalida «Queló».

— Maria Francisca Mesquida Fiol, filla de Jaume i de Francisca.

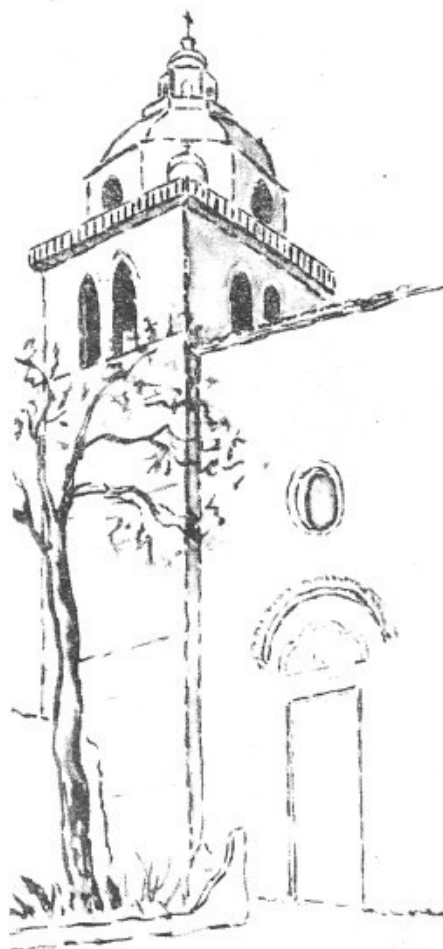
Dia 25 de Juliol

— Magdalena Martorell Sansó, filla de Jaume «Terric» i de Catalina.

— Cristòfol Tous Verger, fill de Rafel «Papa» i de N'Antònia «Queló».

PASSA A LA CASA DEL PARE

Dia 27 de Juny.— Josep Fullana Sas-tre, de 84 anys, casat, a. «De Galiana».

DUES GERMANES DE LA CARITAT ENS DEIXEN

Ens sap molt de greu haver d'informar que la superiora, Sor Catalina, i la mestra dels petitons, Sor Angela se'n van destinades a Sant Joan i a la Colònia de Sant Pere, respectivament.

Els qui les hem conegudes, sabem de la bona tasca que han fet, dins Montuï, i més especialment amb els nostres infants.

No les deim: adéu, sinó: a reveure!

SOR FRANCISCA, LA NOVA SUPERIORA

Des d'ara ja saludam la nova superiora, Sor Francisca Quetglas, que ve de la comunitat de Manacor. Li desitjam una bona estança entre nosaltres i que la seva labor sigui fructífera.

NOCES D'ARGENT DE N'ANTÒNIA RIGO

Sor Antònia Rigo «Muixa» també va complir enguany 25 anys de vida religiosa. Sabem de la seva bona feina, a Madrid; i des d'aquí l'animam a seguir, en el camí de dedicació als germans.